

toda premalo je v njegovi povesti resničnega, kipečega življenja, pogrešamo zdravih, naravnih ljudi. Preveč je vzel iz knjig in domišljije.

„**Podobe iz misijonskih dežel**“, I. zvezek, je naslov novi knjižici, katero je izdala letos Mohorjeva družba in s katero nam je pričela poročati o razvoju katoliške cerkve po nekatoliških krajih. Naš stari znanec, o. Veselko Kovač, poroča iz daljnega Kitaja; za nas jako zanimivo je poročilo o razvoju katoliške cerkve v Bosni, potem imamo spet poročila iz daljnega vzhoda in slednjič obširno poročilo o delovanju misijonarjev v Mali Aziji.

Ljudstvo bo take reči rado čitalo, s stališča verske bratovščine, kot je „Mohorjeva družba“, ki ima namen med Slovenci utrjati krščansko vero in svetovno naziranje, je pa jako umestno, da nam prinaša poročila o verskem gibanju iz drugih dežel in tako vzdržuje celokupnost katoliškega sveta.

Dr. Jos. Vošnjak: **Navzgor, navzdol**. (Slovenskih večernic 62. zvezek.) — To je že znana in v našem slovstvu močno izrabljena povest o „hudobnem Jakcu in pridnem Janezku“, samo da sta Jakec in Janezek v našem slučaju dva častnika, prvi seveda nemškutar, drugi pa Slovenec. Seveda je v življenju mogoče tudi obratno, da je „Janezek“ Nемец in „Jakec“ Slovenec, toda za moralizujočo tendenco cele povesti je bilo tako bolj pripravno.

Jakec — Bric je častnik in lahkomišljen častnik dela dolgove, potem pride v roke „Manihejcem“ — oderuhom, da se reši, se mora bogato oženiti, ženo dobi z že znanimi sredstvi mladega, lepega častnika, zapravi ženi premoženje, goljufa in ponareja podpise, pride v roke sodniji, se poizkuša ustreliti, a mu izpodleti in slednjič dobi pet let zapora.

Janezek — Bregar pa živi solidno, varčuje z denarjem, izpolnjuje svoje dolžnosti, skratka, je čisto vsakdanje soliden človek in vsled tega tudi ni o njem veliko povedati. Nastopa samo, da dá semtertje Jakcu kak dober nauk, ki mora pa po vsej tendenci spisa seveda že od začetka biti brezploden. Njegova čednost se plača s tem, da dobi slednjič vrlo narodnjakinjo za ženo.

S tem bi bila naša povest končana in to bi znašalo ravno okroglo število 100 strani. Pisatelj je pa hotel imeti natančno devet tiskanih pol in zato je dal za nameček še storijo o Petru Ogrizu, Bregarjevem tastu. Ako bi dodal še storijo o Ogrizovem očetu, bi bilo še par strani več. Tudi o Bregarjevi tašči bi se lahko še napisala kakšna pola. Toda pisatelju se je zdelo dovolj.

Karakteristika oseb je jako enostavna. Naredita se dva predala, eden za dobre, drugi za slabe osebe, potem se pa mečejo noter, kamor kdo spada. Vsakdo je, ali dober, da ga posnemamo, ali pa slab, da se ga varujemo. Skompliciranih značajev ni. Narodnjaki so dobri, nemškutarji pa slabi. Vsa povest je tako prikrojena, da najde pisatelj dovolj prostora za moraliziranje. Povsod vsiljuje svoje nazore, ki sicer niso slabi, včasih celo resnični, večinoma pa jako preprosti in naivni. Zdi se nam, kakor da bi pisatelj v svoji povesti „svobodno predelal in pomnožil“ kakšno povest iz naših starih, dobrih časov. S tem mu seveda ne maramo reči, da je kaj posnemal, ampak samo, da je vse tako nekam zastarelo in zarjavelo, slog, vsebina, karakteristika itd. Seveda se povest vrši še v

časih, ko so še narodnjaki v čitalnicah vedli boj „Za Boga in narod!“ Toda nekaj bolj svežih barv in bolj ostrih značajev bi pa le lahko pričakovali. Motijo tudi razne politične reminiscence pisateljeve. Da je „hudobni Jakec“ v svoji hudobiji postal celo nemškutarski poslanec na Štajerskem, bi se oprostili, dasiravno je za celo kompozicijo povesti nepotrebno. Toda pisatelj bi mu moral nasproti postaviti „narodnjake“ in pokazati razliko med enimi in drugimi. A nič. O narodnjakih izvemo samo, da se zbirajo v čitalnici in da se dajo voliti v državni zbor. Na široko se opisuje, kako je bilo, ko je imel cesar prestolni govor, kar bi se čisto lahko črtalo iz povesti, ker ni ž njo v nobeni zvezi, nič pa ne pove, kako so nastopali narodnjaki proti svojemu političnemu in narodnemu nasprotniku Bricu, ki je izrabljajal mandat za svoje spekulacije.

Volja pisateljeva je bila sicer dobra, včasih še preveč, izvršitev je pa precej naivna. Naše preprosto, dobro ljudstvo bo iz povesti, ako jo bo do konca prebralo, sicer lahko zajelo kak dober nauk, med slovstvene umotvore je pa ne moremo prišteti.

Slovenske večernice. 63. zvezek. — Letošnje Večernice nam prinašajo Ivan Cankarjevo „kmečko novelo“: „Sosed Luka“, Ksaver Meškov spis: „Slovenci v Lurdu“ in „Popotnikove povesti“, spisal Josip Knaflič.

Popolnoma na mestu je krasni in zanimivi popis lurškega romanja. Ljudstvo rado čita take reči, čita jih pa tudi s pridom. Lurško romanje je bilo gotovo tako pomenljivo dejstvo v zgodovini našega naroda, da zasluži, da se opiše in obvaruje pozabljenosti. Udeležniki bodo imeli trajen in lep spominček na svoje popotovanje, kar bodo še v poznih letih radi čitali, drugi pa, katerim usoda ni pripustila, da bi se ga udeležili, bodo našli v njem nekaj nadomestila.

Pisal je Meško, toda ne Meško, katerega smo srečavali drugje. Lep je njegov jezik, čar poezije je razlit po vsem spisu, toda ni one mehke sanjivosti, onega sladkega koprnenja po ne vemo čem. To ni Meško, ki gre dalje, dalje po beli cesti, sanja in plaka, ampak je Meško, ki gre z narodom slovenskim na božjo pot — Bogu naprot. To ni Meško iz šole in struje, ampak Meško iz naroda. Želimo samo, da bi se več ne povrnilo tlačanstvo šole, ampak ostal ves človek, prost in neodvisen, se vrnil k ljudstvu in črpal iz njega. Življenje in ljudi moramo vzeti tako kakor so, ne pa, kakor jih kažejo megljena očala vladajoče struje.

Zanimive so tudi „Popotne povesti“ Josipa Knafliča. Snov je vzeta tako oddaljeno in vendar tako oddaleč — iz življenja bratskega slovanskega bolgarskega naroda. Slog je krepak, kratek, plastičen, primeren vsebini. Nekaj divjega, odurnega, vendarle domačega, vabljivega veje iz njih. Ni nam treba indijanskih pripovedk, v lastni zgodovini in življenju imamo dovolj romantike za najbujnejšo domišljijo in najbolj poželjive živce. Toda slog in pripovedovanje se ne giblje v duhu stare romantike, ampak je čisto moderno, neka srečna zveza modernega sloga in starega romantizma.

Nekam iznenadilo nas je pa, ko smo zadeli v Mohorjevih „Večernicah“ na Cankarjevo „kmečko novelo“. Predvsem se vkljub najboljši volji ne moremo pridružiti mnenju, da mora za „Mohorjevo družbo“ biti merodajna edinole vsebina spisa, a ne ime pisa-